

БУЛГАН АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Булган сумын 4-р цэцэрлэгийн 2022 оны санхүүгийн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: БУА-2023/196/НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас:
www.open.audit.mn

Булган аймаг
2023 он

Булган аймаг дахь төрийн аудитын газрын дарга бөгөөд
Тэргүүлэх аудитор: Б.Эрдэнэ
Утас: 7034-2580 Цахим хаяг: Erdeneb@audit.gov.mn

Аудитын менежер: Ж.Энхцоодол
Утас: 7034-2716 Цахим хаяг: enkhtsoodolj@audit.gov.mn

Ахлах аудитор: Д.Анхбаяр
Утас: 7034-2495 Цахим хаяг: Ankhubayard@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

АГУУЛГА

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ	3
2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ.....	3
3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА.....	11
4. АУДИТЫН ТАЙЛАН	14
4.1 Ерөнхий зүйл.....	14
4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт	15
4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал.....	15
4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт	15
4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт	15
4.5.1 Завсрын аудитын талаар.....	15
4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал	16
5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ	16
5.1 Төлбөрийн акт	16
Төлбөрийн акт тогтоогдоогүй болно.....	16
5.2 Албан шаардлага	16
5.3 Зөвлөмж.....	16
6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ.....	17

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

БУЛГАН АЙМГИЙН ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

Анхдагчдын өргөн чөлөө 1-120,
Жаргалант баг, Булган сум, Булган аймаг, 63082
Утас/Факс:7034-2580
E-mail:bulgan@audit.gov.mn

2023.02.24 № 216
танай _____ ны № _____ т

Г
БУЛГАН СУМЫН 4-Р ЦЭЦЭРЛЭГИЙН
ЭРХЛЭГЧ П.АРИУНАА ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу аймгийн Булган сумын 4-р цэцэрлэгийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Булган сумын 4-р цэцэрлэгийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Тайлант онд Монгол Улсын Засгийн газрын 2022 оны 3 дугаар сарын 30-ны өдрийн дугаар 131 дүгээр тогтоолоор боловсролын салбарын төсвийн шинэчлэлийн хөтөлбөр хийгдэж эхэлсэн бөгөөд гүйцэтгэлд суурилсан үр дүнгийн системд шилжин үндсэн үйл ажиллагааны санхүүжилтийг Улсын төсвөөс, байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардлыг орон нутгийн төсвөөс санхүүжүүлдэг болсон байна.

Булган сумын 4-р цэцэрлэг нь 2022 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд нийт 7 зорилтын хүрээнд 88 ажил төлөвлөснөөс 66 ажлыг биелүүлж биелэлт 83.4 хувийн биелэлттэйгээр тайлагнасан байна.

Аудитын гол асуудал

Бидний мэргэжлийн шийдлийн дагуу аудитын гол асуудлууд гэж тайлант үеийн санхүүгийн тайлангийн аудитад хамгийн их нөлөөтэй асуудлуудыг үздэг. Санхүүгийн тайланд хийсэн аудитынхаа хүрээнд эдгээр асуудлуудыг нэгтгэсэн байдлаар авч үзсэн ба дүгнэлтээ гаргахдаа эдгээр асуудлуудад тус бүрчлэн дүгнэлт гаргаагүй болно.

Тайлант онд Улсын төсвөөс 345,317.3, орон нутгийн төсвөөс 91,395.5 нийт 436,712.8 мянган төгрөгийн орлого бүрдүүлж 435,354.8 мянган төгрөгийг зарцуулан 1,357.9 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй тайлагнасан байна.

Мөн тус байгууллага нь тайлан онд төсвийн хөрөнгөөр худалдан авсан үндсэн хөрөнгө 6,346.9, бараа материал 42,430.8, үнэ төлбөргүй бараа материал 103.5, мянган төгрөгийн хөрөнгөөр тус тус нэмэгдэж, ашиглалтын хугацаа дууссан 132,543.8 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгийг акталж устгасан байна.

Булган сумын 4-р цэцэрлэгийн 2022 оны санхүүгийн тайлангийн аудитад нөлөөлөх гол асуудал илрээгүй байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Аудитыг гүйцэтгэхэд аудитын хамрах хүрээний хязгаарлалт хийх шаардлагагүй болон хангалттай, зохистой нотолгоог олж авах боломжгүй нөхцөл үүсээгүй тул бидний олж авсан нотолгоо нь аудитын дүгнэлтийн суурь болоход хүрэлцээтэй, зохистой гэж үзлээ.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Б.ЭРДЭНЭ

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

Код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	62,006,515.56	54,693,902.99
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	-	1,357,994.99
312	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	-	1,357,994.99
3121	Төгрөг	-	1,357,994.99
31211	Төрийн сангийн харилцах	-	1,357,994.99
33	АВЛАГА	6,644,633.56	-
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	6,644,633.56	-
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	55,361,882.00	53,335,908.00
354	Хангамжийн материал	55,361,882.00	53,335,908.00
35410	Бичиг хэргийн материал	221,426.00	208,800.00
35420	Аж ахуйн материал	891,760.00	469,200.00
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	6,000,000.00	6,000,000.00
35450	Барилгын засварын материал	50,500.00	-
35460	Хүнсний материал	9,323,906.00	9,272,108.00
35470	Бусад хангамжийн материал	38,874,290.00	37,385,800.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	141,767,263.85	62,735,651.33
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	141,767,263.85	62,735,651.33
392	Биет хөрөнгө	107,404,763.85	28,710,651.33
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	118,960,403.42	-
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(45,382,953.24)	-
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	47,705,079.30	38,100,636.00
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(24,726,118.69)	(17,478,974.73)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	29,576,572.99	15,899,040.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(18,728,219.93)	(7,810,049.94)
393	Биет бус хөрөнгө	34,362,500.00	34,025,000.00
39301	Програм хангамж	1,350,000.00	1,350,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(337,500.00)	(675,000.00)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	33,350,000.00	33,350,000.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	203,773,779.41	117,429,554.32
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	-	341,900.00
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	-	341,900.00
413	Өглөг	-	341,900.00
41320	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	-	341,900.00
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	203,773,779.41	117,087,654.32
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	203,773,779.41	117,087,654.32
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	76,649,075.00	76,649,075.00
51101	Өмч:- төрийн	76,649,075.00	76,649,075.00
512	Хуримтлагдсан үр дүн	(33,853,378.54)	(48,578,981.05)
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	(26,719,138.28)	38,107,144.04
51220	Тайлант үеийн үр дүн	(7,134,240.26)	(86,686,125.09)
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	160,978,082.95	89,017,560.37
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	203,773,779.41	117,429,554.32

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	406,263,452.00	443,163,190.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	2,987,350.00	6,450,390.00

120	Нийтлэг татварын бус орлого	2,987,350.00	6,450,390.00
120004	Төсөвт байгууллагын өөрийн орлого	2,987,350.00	6,450,390.00
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	2,987,350.00	6,450,390.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	403,276,102.00	436,712,800.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	403,076,102.00	345,317,300.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	354,520,700.00	345,317,300.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	48,555,402.00	-
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	200,000.00	-
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	200,000.00	-
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	-	91,395,500.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	-	91,395,500.00
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	413,397,692.26	462,073,507.11
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	413,397,692.26	462,073,507.11
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	402,943,897.89	460,196,085.84
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	270,238,836.33	290,606,535.00
210101	Үндсэн цалин	184,154,109.33	201,426,436.00
210102	Нэмэгдэл	54,761,749.00	71,261,163.00
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	7,360,000.00	-
210104	Урамшуулал	23,962,978.00	17,918,936.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	32,403,672.23	36,266,143.50
210201	Тэтгэврийн даатгал	22,413,472.35	25,908,230.55
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,681,174.02	2,592,964.02
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,885,261.77	2,074,511.24
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	493,823.81	516,245.05
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	4,929,940.28	5,174,192.64
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	47,555,402.00	67,336,653.80
210301	Гэрэл, цахилгаан	2,162,054.00	2,924,222.00
210302	Түлш, халаалт	44,155,188.00	46,384,575.80
210303	Цэвэр, бохир ус	1,238,160.00	5,527,856.00
210304	Байрны түрээс	-	12,500,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	5,106,929.00	3,239,390.00
210401	Бичиг хэрэг	881,090.00	-
210402	Тээвэр, шатахуун	233,550.00	-
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	384,654.00	-
210404	Ном, хэвлэл	18,000.00	-
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	969,800.00	362,600.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	2,185,885.00	-
210408	Бараа материал акталсны зардал	433,950.00	2,876,790.00
2105	Нормативт зардал	14,799,873.00	33,876,708.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	16,500.00	-
210502	Хоол, хүнс	14,263,873.00	33,876,708.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	519,500.00	-
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	1,450,540.00	1,465,035.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	6,000.00	-
210604	Урсгал засвар	1,444,540.00	1,465,035.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	1,966,300.00	591,800.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	1,966,300.00	-

210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	-	591,800.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	29,422,345.33	26,813,820.54
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	2,139,980.00	6,312,900.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	665,200.00	2,898,226.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	26,617,165.33	17,602,694.54
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	10,453,794.37	1,877,421.27
2131	Засгийн газрын урсгал шилжүүлэг	43,600.00	-
213101	Засгийн газрын дотоод шилжүүлэг	43,600.00	-
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	2,562,149.00	1,801,500.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	2,562,149.00	1,801,500.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	4,796,601.00	75,921.27
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	4,796,601.00	75,921.27
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	3,051,444.37	-
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	3,051,444.37	-
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	(7,134,240.26)	(18,910,317.11)
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	-	67,775,807.98
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	-	67,775,807.98
4	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)	-	(67,775,807.98)
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	(7,134,240.26)	(86,686,125.09)

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	403,276,102.00	436,712,800.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	403,276,102.00	436,712,800.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	403,076,102.00	345,317,300.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	354,520,700.00	345,317,300.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	48,555,402.00	-
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	200,000.00	-
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	200,000.00	-
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	-	91,395,500.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	-	91,395,500.00
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	398,216,402.00	435,354,805.01
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	398,216,402.00	435,354,805.01
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	387,806,207.63	433,477,383.74
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	274,687,436.89	285,694,517.00
210101	Үндсэн цалин	183,284,714.89	196,514,418.00
210102	Нэмэгдэл	55,290,841.00	71,261,163.00
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	7,068,982.00	-
210104	Урамшуулал	29,042,899.00	17,918,936.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	37,977,093.74	34,533,527.94
210201	Тэтгэврийн даатгал	26,804,700.00	24,175,614.99
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,835,700.00	2,592,964.02
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,223,166.08	2,074,511.24
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	561,100.00	516,245.05
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	5,552,427.66	5,174,192.64

2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	47,555,402.00	67,336,653.80
210301	Гэрэл, цахилгаан	2,162,054.00	2,924,222.00
210302	Түлш, халаалт	43,150,800.00	46,384,575.80
210303	Цэвэр, бохир ус	2,242,548.00	5,527,856.00
210304	Байрны түрээс	-	12,500,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	5,713,245.00	235,200.00
210401	Бичиг хэрэг	583,000.00	-
210402	Тээвэр, шатахуун	199,550.00	-
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	418,400.00	-
210404	Ном, хэвлэл	52,000.00	-
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	2,001,695.00	235,200.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	2,458,600.00	-
2105	Нормативт зардал	14,960,950.00	33,483,010.00
210502	Хоол, хүнс	14,522,250.00	33,483,010.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	438,700.00	-
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	1,000,000.00	1,579,975.00
210604	Урсгал засвар	1,000,000.00	1,579,975.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	1,979,000.00	591,800.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	1,979,000.00	-
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	-	591,800.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	3,933,080.00	10,022,700.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	779,400.00	7,022,700.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	3,153,680.00	3,000,000.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	10,410,194.37	1,877,421.27
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	2,562,149.00	1,801,500.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	2,562,149.00	1,801,500.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	4,796,601.00	75,921.27
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	4,796,601.00	75,921.27
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	3,051,444.37	-
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	3,051,444.37	-
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	5,059,700.00	1,357,994.99
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	5,059,700.00	-
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	5,059,700.00	-
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	5,059,700.00	-
222001	Тоног төхөөрөмж	2,949,700.00	-
223001	Бусад хөрөнгө	2,110,000.00	-
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	(5,059,700.00)	-
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	-	1,357,994.99
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	-
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-	1,357,994.99

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
1	2021 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	76,649,075.00	160,978,082.95	(26,719,138.28)	210,908,019.67
2	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	76,649,075.00	160,978,082.95	(26,719,138.28)	210,908,019.67
3	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	(7,134,240.26)	(7,134,240.26)
4	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	76,649,075.00	160,978,082.95	(33,853,378.54)	203,773,779.41
5	2022 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	76,649,075.00	160,978,082.95	(33,853,378.54)	203,773,779.41
6	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	71,960,522.58	71,960,522.58
7	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	76,649,075.00	160,978,082.95	38,107,144.04	275,734,301.99
8	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт	-	(71,960,522.58)	-	(71,960,522.58)
9	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	(86,686,125.09)	(86,686,125.09)
10	2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	76,649,075.00	89,017,560.37	(48,578,981.05)	117,087,654.32

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/ төгрөгөөр /

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	436,712,800.00	435,278,883.74	1,433,916.26	99.7
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	436,712,800.00	435,278,883.74	1,433,916.26	99.7
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	434,911,300.00	433,477,383.74	1,433,916.26	99.7
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	286,215,500.00	285,694,517.00	520,983.00	99.8
210101	Үндсэн цалин	224,857,800.00	196,514,418.00	28,343,382.00	87.4
210102	Нэмэгдэл	52,538,700.00	71,261,163.00	(18,722,463.00)	135.6
210104	Урамшуулал	8,819,000.00	17,918,936.00	(9,099,936.00)	203.2
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	35,369,800.00	34,533,527.94	836,272.06	97.6
210201	Тэтгэврийн даатгал	24,452,800.00	24,175,614.99	277,185.01	98.9
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,729,200.00	2,592,964.02	136,235.98	95.0
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,183,400.00	2,074,511.24	108,888.76	95.0
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	545,800.00	516,245.05	29,554.95	94.6
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	5,458,600.00	5,174,192.64	284,407.36	94.8
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	67,412,500.00	67,336,653.80	75,846.20	99.9

210301	Гэрэл, цахилгаан	3,000,000.00	2,924,222.00	75,778.00	97.5
210302	Түлш, халаалт	46,384,600.00	46,384,575.80	24.20	100.0
210303	Цэвэр, бохир ус	5,527,900.00	5,527,856.00	44.00	100.0
210304	Байрны түрээс	12,500,000.00	12,500,000.00	-	100.0
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	235,200.00	235,200.00	-	100.0
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	235,200.00	235,200.00	-	100.0
2105	Нормативт зардал	33,483,600.00	33,483,010.00	590.00	100.0
210502	Хоол, хүнс	33,483,600.00	33,483,010.00	590.00	100.0
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	1,580,000.00	1,579,975.00	25.00	100.0
210604	Урсгал засвар	1,580,000.00	1,579,975.00	25.00	100.0
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	592,000.00	591,800.00	200.00	100.0
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	592,000.00	591,800.00	200.00	100.0
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	10,022,700.00	10,022,700.00	-	100.0
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	7,022,700.00	7,022,700.00	-	100.0
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	3,000,000.00	3,000,000.00	-	100.0
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	1,801,500.00	1,801,500.00	-	100.0
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	1,801,500.00	1,801,500.00	-	100.0
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	1,801,500.00	1,801,500.00	-	100.0
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	436,712,800.00	436,712,800.00	-	100.0
1310	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	345,317,300.00	345,317,300.00	-	100.0
131001	Улсын төсвөөс санхүүжих	345,317,300.00	345,317,300.00	-	100.0
1320	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	91,395,500.00	91,395,500.00	-	100.0
132001	Орон нутгийн төсвөөс	91,395,500.00	91,395,500.00	-	100.0
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	1	1	-	100.0
610001	Төсвийн байгууллага	1	1	-	100.0
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	21	21	-	100.0
620001	Удирдах ажилтан	1	1	-	100.0
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	12	12	-	100.0
620003	Үйлчлэх ажилтан	8	8	-	100.0
63	СУРАЛЦАГЧДЫН ТОО (ЖИЛИЙН ДУНДЖААР)	150	150	-	100.0
631	СУРГУУЛИЙН ӨМНӨХ БОЛОВСРОЛЫН БАЙГУУЛЛАГА	150	150	-	100.0
631001	Төрийн өмчит СӨБ байгууллага	150	150	-	100.0
65	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	21	21	-	100.0
650004	СЭБ болон бага, дунд боловсролын албан хаагч (ТҮБД)	11	11	-	100.0
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	10	10	-	100.0

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Нэмэлт санхүүжилтийн дансаар гүйлгээ хийгдээгүй болно.

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

Булган сумын 4-р цэцэрлэг нь сургуулийн өмнөх боловсролын тухай хуульд заасны дагуу хамран тойргийн хүрээнд сургуулийн өмнөх боловсролын үйл ажиллагаа явуулж хүүхэд нэг бүрийг хамруулах, чанартай боловсрол эзэмшүүлэх чиг үүрэгтэйгээр ажилласан байна.

2022 онд “Хүүхэд бүрийн сурах үйл, тэдний хөгжлийг дэмжихэд тулгарч буй бэрхшээлийг арилгахад хамтын оролцоог нэмэгдүүлэх, хичээл сургалтын үйл ажиллагааг үр дүнтэй тасралтгүй зохион байгуулж төлөвшлийг олгон хүүхдэд ээлтэй орчин нөхцөлийг бүрдүүлэх” зорилтыг дэвшүүлэн үйл ажиллагааны чиглэлээ дараах байдлаар тодорхойлжээ. Үүнд:

- Хамрах тойргийн хүрээнд байгаа хүүхэд нэг бүрийг сургуулийн өмнөх боловсрол эзэмшүүлэх
- Хүүхэд бүрийг чанартай сургуулийн өмнөх боловсрол эзэмшихэд туслан эцэг эхийн оролцоог нэмэгдүүлэн ажиллах
- Багшийн хөгжлийг дэмжиж суралцагч бүрд чанартай сургуулийн өмнөх боловсрол олгож цэцэрлэгийн үйл ажиллагааг сайжруулах

3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаандаа Боловсролын тухай хууль, Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль, Татварын багц хууль, Нийгмийн даатгалын ерөнхий хууль, Сургуулийн өмнөх боловсролын тухай хууль болон түүнийг дагалдаж гарсан тогтоол, дүрэм журам, эрх бүхий албан тушаалтнуудын шийдвэрүүдийн хэрэгжилтийг ханган үйл ажиллагаандаа мөрдөн ажиллаж байна.

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж буй дотоод хяналтаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна.

Дотоод аудитын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын найдвартай байдлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах, дотоод аудитораас шууд туслалцаа авах шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Булган сумын 4-р цэцэрлэгийн 2022 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккрузал сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцээгүй, тус байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт тохирохгүй байна.

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд

Булган сумын 4-р цэцэрлэгийн 2022 оны санхүүгийн тайланг Сангийн сайдын 2006 оны 388 дугаар тушаалаар баталсан “Төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар”-ын дагуу бэлтгэсэн байна.

Боловсролын салбарт болон өөрийн үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон НБББББ батлаагүй, аймгийн Засаг даргын 2020 оны А/424 дугаар захирамжаар баталсан бодлогын баримт бичгийг үйл ажиллагаандаа ашиглаж байна.

Тайлант оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 86,344.2 мянган төгрөгөөр буюу 42.4 хувиар өссөн байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө	-	1,357.99	1,357.99
Авлага	6,644.63	-	(6,644.63)
Урьдчилгаа	-	-	-
Бараа материал	55,361.88	53,335.91	(2,025.97)
Үндсэн хөрөнгө	141,767.26	62,735.65	(79,031.61)
Нийт хөрөнгө	203,773.78	117,429.55	(86,344.23)
Өр төлбөр	-	341.90	341.90
Засгийн газрын оролцоо /Эздийн өмч/	203,773.78	117,087.65	(86,686.13)
Нийт өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө өмчийн дүн	203,773.78	117,429.55	(86,344.23)

Дээрх хүснэгтээс харахад тайлант онд материаллаг өөрчлөлт гарсан данс нь авлага, үндсэн хөрөнгийн данснууд буурсан байна.

Өмнөх оны нийгмийн даатгалын шимтгэлийн авлагын тайлант онд тооцоо нийлж барагдуулсан. Аймгийн ИТХ-ын 2022 оны 06 дугаар сарын 23-ны өдрийн Х/10 дугаар хуралдааны тогтоолоор 118,960.4 мянган төгрөгийн цэцэрлэгийн барилгыг, өмч хамгаалах байнгын зөвлөлийн 01 дугаар хурлын тэмдэглэлийг үндэслэж эрхлэгчийн 2022 оны А/10 дугаар тушаалаар 13,583.4 мянган төгрөгийн 24 нэр төрлийн тавилга эд хогшил, тоног төхөөрөмж тус тус акталж, 16,045.5 мянган төгрөгийн 13 нэр төрлийн хөрөнгийн үнийг дахин шинэчлэн тогтоосноос шалтгаалан тайлант хугацааны үр дүн буурсан байна.

3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус

хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт

2022 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг 367,520.7 мянган төгрөгөөр бүрдүүлэхээр тооцон төлөвлөж дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна. Төсвийн төслийн саналаар зардлыг 22,203.4 мянган төгрөгөөр бууруулан, 345,317.3 мянган төгрөгөөр баталсан байна.

3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Төсвийн захирагчийн хэрэгжүүлэх 1 хөтөлбөрийн 8 арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр 436,712.8 мянган төгрөгийг бүрдүүлэхээр байна. Гүйцэтгэлээр орон нутгийн төсвөөс 436,712.8 мянган төгрөгийн санхүүжилт авсан байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 435,278.4 мянган төгрөг буюу 99.7 хувьтай байгаа нь үндсэн үйл ажиллагааны зардлын төсвийг 1,434.4 мянган төгрөгөөр дутуу зарцуулсантай холбоотой байна.

Хүснэгт 2. Хөтөлбөр, арга хэмжээний төлөвлөгөө, гүйцэтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Д/д	Хөтөлбөр арга хэмжээний		Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Биелэлт
	Код	Хөтөлбөр арга хэмжээ				
Нийт дүн			436,712.80	435,278.41	1,434.39	99.7
1	71801	81605 /эрүүл мэндийг дэмжих/	800	800	-	100
2		81807 /цэцэрлэгийн хүүхдийн хоол/	33,483.60	33,483.01	0.59	100
3		81816 /хүүхдэд ээлтэй сургалтын орчин/	756.6	756.6	-	100
4		81823 /боловсролын байгууллагын багш ажилчдын мэргэжил дээшлүүлэх/	800	800	-	100
5		81834 /боловсролын стандарт, сургалтын төлөвлөгөө хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх/	258,594.90	258,043.46	551.44	99.8

6	81835 /сургалтын хэвийн үйл ажиллагааг хангах/	50,882.20	50,076.24	805.96	98.4
7	80111 /төрийн өмчийн байгууллагын тогтмол зардал/	68992.5	68916.2	76.3	99.9
8	80112 нийтлэг үйлчилгээ	22403	22402.9	0.1	100

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.5.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т “нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Нэмэлт төсвийн тайланг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.6-д харуулав.

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана.” гэж заасны дагуу Булган сумын 4-р цэцэрлэгийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд аудит хийгдэх байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн буруу илэрхийлэл, түүнийг шийдвэрлэсэн байдал, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудиторын дүгнэлт, дүгнэлтийн үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Аудитыг Булган аймаг дахь Төрийн аудитын газрын ахлах аудитор Д.Анхбаяр гүйцэтгэж, хяналтыг аудитын менежер Ж.Энхцоодол, тэргүүлэх аудитор Б.Эрдэнэ нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Булган сумын 4-р цэцэрлэгийн 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Булган аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2023 оны 01 дүгээр сарын 20-ны өдрийн 01/01 дүгээр албан бичгээр ирүүлсэн байна.

4.2 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь нийт орлогыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэлийг дунд гэж үнэллээ.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2022 оны батлагдсан төсвөөс 436,712.8 мянган төгрөгөөс 1.5 хувиар буюу 6,550.7 мянган төгрөгөөр, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн материаллаг байдлын 75 хувиар буюу 4,913.0 мянган төгрөгөөр тогтоосныг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн.

4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбоотойгоор тухайн байгууллага 12 дугаар зүйлийн 12.1.1, 12.1.2, 12.1.3 дахь заалтууд, 15 дугаар зүйлийн 15.1.2-15.1.7 дахь заалтуудад заасан хуулиар хориглосон зардлуудыг санхүүжүүлээгүй байна.

Хуулийн 15 дугаар зүйлд заасан хэмнэлтийн бусад арга хэмжээтэй холбоотой зардлуудыг санхүүжүүлээгүй байна. Хуулийн 20 дугаар зүйлийн тайлагнал, ил тод байдлын 20.5 -д заасан этгээд шилэн дансны тухай хуульд заасан мэдээллийг хугацаанд нь байршуулсан байна.

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Тайлант хугацаанд Шилэн дансны тухай хуульд заасан нийт 152 мэдээлэл мэдээлэхээс 3 мэдээллийг хугацаа хоцроож мэдээлсэн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцээгүй гэж дүгнэлээ.

4.4.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцээгүй гэж дүгнэлээ.

4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

4.5.1 Завсрын аудитын талаар

Тайлант хугацаанд завсрын аудит хийгдээгүй болно.

4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Өмнөх аудитаар тогтоосон зөвлөмжийн хэрэгжилтийг 2022 оны 06 дугаар сарын 24-ны өдрийн 01/21 дугаар албан тоотоор ирүүлсэн.

Хүснэгт 4 Төлбөрийн акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилт

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Өмнөх аудитын үзүүлэлт		Биелэлт		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Зөвлөмж	1	-	1	-	100
Нийт дүн	1	-	1	-	100

4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Аудитын гүйцэтгэх цаг хугацааны нөөц, цар хүрээ хязгаарлагдмал байсан учраас дараагийн санхүүгийн тайлангийн аудитаар бараа материал, үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэлд бүрэн тооллогын горим сорил хэрэгжүүлэн, өмч хамгаалах зөвлөлийн үйл ажиллагааны тайлан, 2022 оны жилийн эцсийн эд хөрөнгийн тооллогын тайланд дурдсан зүйлсийг шийдвэрлэсэн байдал зэргийг тусгайлан авч үзэх нь зүйтэй гэж үзлээ.

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 4623.0 мянган төгрөгийн зөрчил¹ илэрснээс, 4511.0 мянган төгрөгийн 1 албан шаардлага, 112.0 мянган төгрөгийн 2 зөвлөмж өгсөн.

5.1 Төлбөрийн акт

Төлбөрийн акт тогтоогдоогүй болно.

5.2 Албан шаардлага

1. Тайлант онд төрийн хэмнэлтийг хэрэгжүүлээгүй, бараа материал нөөцөлсөн байна.

Энэ нь Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1.6-д "Нөөцлөх шаардлагатай бараа, материалыг үр ашиггүй удаан хадгалах, шаардлагагүйгээр их хэмжээгээр бараа, материал бэлтгэх, нөөцлөх" гэсэн заалттай нийцээгүй, үнэлгээ ба хуваарилалт батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Төрийн хэмнэлтийг хэрэгжүүлэн бараа материал нөөцлөхгүй алдаа зөрчлийг таслан зогсоох албан шаардлага өгөх.

5.3 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Зардлын данстай холбоотой асуудал

¹ Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

Илрүүлэлт: Анхан шатны баримтын иж бүрдэл дутуу монгол шуудан болон иргэн, ААН-тэй холбоотой дөрвөн ажил гүйлгээний и-баримтгүй гүйлгээ хийгдсэн байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.2 “Аж ахуйн нэгж, байгууллагад нийтлэг мөрдөх анхан шатны баримтын загвар, бүрдүүлэх аргачлалыг санхүү, бүртгэлийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална”, Сангийн сайдын 2017 оны 347 дугаар тушаалаар баталсан Өмчийн бүх хэлбэрийн аж ахуй нэгж, байгууллагад нийтлэг хэрэглэгдэх анхан шатны бүртгэлийн маягтыг нөхөх зааврын 6.5-д “Төлбөрийн баримт нь бараа, ажил, үйлчилгээний төлбөр, тооцоо хийгдсэнийг нотлох анхан шатны цаасан болон цахим баримт юм. Төлбөрийн баримтад борлуулагч, худалдан авагчийг таних тэмдэг, татвар төлөгчийн дугаар, төлбөр тооцоо хийгдсэн он, сар, өдөр, бараа, ажил, үйлчилгээний нэр, код, тоо хэмжээ, үнэ, татварын дүнг тусгана. Төлбөрийн баримтыг цахим гарын үсэг эсхүл тусгай нууцлалын QRкодоор баталгаажуулах бөгөөд Монгол Улсын Стандарт MNS 6529:2015 “Татварын нэгдсэн системд ашиглах төлбөрийн баримтын ерөнхий шаардлага”-д заасан загварын дагуу бүртгэлийн машинаар хоёр хувь үйлдэнэ” гэж заасантай нийцээгүй, үнэлгээ ба хуваарилалт батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Бэлтгэн нийлүүлэгч талын борлуулалтын орлогыг баталгаажуулан и-баримтыг тухай бүр шаардаж, төлбөрийн баримтыг авч хэвших.

2. Шилэн данстай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: 2022 онд шилэн дансны 3 мэдээллийг хугацаа хоцроож мэдээлсэн байна.

Энэ нь Шилэн дансны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.1-д “мэдээлэл үнэн зөв, бодитой, иж бүрэн байх”, 4.1.3-д “тогтоосон хугацаанд, тогтмол, шуурхай мэдээлдэг байх”, Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 20.5-д “Энэ хуулийн 3.1-д заасан этгээд Шилэн дансны тухай хуульд заасан мэдээллийг хугацаанд нь байршуулна” гэсэн заалтыг хэрэгжүүлээгүй, үнэлгээ ба хуваарилалт батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Шилэн дансны тухай хуулийг хэрэгжүүлж ажиллах.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2023 оны 06 дугаар сарын 10 -ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс										
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны	Тоо	Дүн	
Тайлант онд төрийн хэмнэлтийг хэрэгжүүлээгүй, бараа материал нөөцөлсөн байна.	1	4,511.0	-	-	1	4,511.0	0	-	-	-	-	-	-
Анхан шатны баримтын иж бүрдэл дугуу монгол шуудан болон иргэн, ААН-тэй холбоотой дөрвөн ажил гүйлгээний и-баримтгүй гүйлгээ хийгдсэн байна.	1	112.00	-	-	-	-	1	112.0	-	-	-	-	-
Дүн	2	4,623.0	-	-	1	4,511.0	1	112.0	-	-	-	-	-

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
Шилэн дансны мэдээг хугацаа хоцроож мэдээлсэн.	1	0					1	0
Дүн	1	0					1	0
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил								
Дүн								
Нийт дүн	1	0					1	0